

sigtende til at opnaa det angivne Formaal, ja, det er klart; det kunde ikke være Andet, og jeg tror heller ikke, at jeg ved Fremfættelsen selv har undladt at gjøre opmærksom paa, at det netop her er det allervanskeligste Omraade at bevæge sig paa, at det netop her er allervanskeligst at faae de positive Bestemmelser til at udtrykke det, man principielt tilsigter at naae. Jeg har altsaa forstaaet det saaledes, at man er enig om ikke ved en Revision af Toldloven at ville berøve bestaaende Produktionsvirksomheder fornøden Beskyttelse, men selvfølgelig er „fornøden Beskyttelse“ ikke ensbetydende med den nuværende Beskyttelse; thi jeg tror ikke, at der kan være Tvivl om, at den nuværende Beskyttelse paa ikke saa Steder er langt større end fornøden, og at de Bestemmelser, der ville lette Indførselen af Naastoffer eller Hjælpstoffer, maa virke paa mange Steder til Formindskelse af den nuværende faktisk tilstedeværende Beskyttelse, udtrykt i Differencen mellem Naastoffets Told og den færdige Vares Told. Beskyttelsen kan jo selvfølgelig kun have til Formaal at muliggjøre den indenlandske Vares Konkurrence med den fremmede Vare paa det indenlandske Marked. Det er selvfølgelig kun det, man har havt for Øie. Særlig at ville indrette sin Lovgivning paa f. Ex. gennem Udsøfelsespremier at fæste den indenlandske Produktion en Afsetning, et Marked udenfor Landet, som den under naturlige Forhold ikke vilde kunne hævde, forekommer det mig ikke, at der fornødtigvis kan være Tale om, og deri tror jeg ogsaa at være i fuld Overensstemmelse med de ærede Rædere, der hidtil have udtalt sig, i hvert Tilfælde med det ærede Medlem for Kjøbenhavn, der havde Ordet sidst igaar (Bloug). Man kan jo ikke se bort fra den store Kalamitet, det er, naar en Produktionsvirksomhed, der væsentlig er baseret paa udenlandsk Marked, mister sin Afsetning, ikke paa Grund af, at den naturlige Konkurrence med udenlandsk Fabrikation bliver overvældende, men paa Grund af, at de udenlandske Markeder lukkes for det. Det er en alvorlig Kalamitet, som jeg tror, man maa have for Øie, naar man vilde tænke paa at opmuntre den indenlandske Fabrikation med det udenlandske Marked for Øie. Ganske anderledes forholder det sig selvfølgelig paa det indenlandske Marked. Der raade vi jo fuldstændig ogsaa i Fremtiden over Forholdene, raade for at bevare saadanne Billaar for den indenlandske Produktion, at den med Fordel kan konkurrere med Udlandet paa det indenlandske Marked. Fra et æret Medlem blev der lagt ganske særlig Vægt paa at hævde det indenlandske Haandværks Stilling. Jeg tror, at det ærede Medlem har fuldstændig Ret i, i hvert Tilfælde er fuldstændig i Overensstemmelse med, hvad jeg tidligere har udtalt, naar han ønsker at bevare her for vort Samfund en fræsig Middelfstand. Men naar det ærede Medlem saa stærkt, som han

gjorde, sondrede mellem Fabrikvirksomhed og Haandværksvirksomhed, tror jeg, at det ærede Medlem ikke lagde tilstrækkelig Mærke til, at det, som ødelægger den store Fabrikvirksomhed, ogsaa vil ødelægge en stor Mængde af smaa Eksisterer, og at altsaa det Ønslyn, som han havde saa stærkt for Øie, nemlig Bevarelsen af nogenlunde gunstige Livsvilkår for den arbejdende Klasse, maa søges opnaaet ikke blot gjennem en Svækkelse af Haandværksvirksomheden her i Landet, men ogsaa af den større industrielle Virksomhed, der er tilstede. Falder den, gaar de mangfoldige smaa Eksisterer til Grunde ved Siden af de enkelte større, der tabes deres Formue eller i alt Fald delvis tabe den. Det søge eller rettere at finde et Midde til at beskytte Haandværksvirksomheden i Konkurrencen med den indenlandske Fabrikvirksomhed, det tror jeg ikke er lykkes Noget endnu, ialtsald ser jeg ikke noget Midde dertil ad Lovgivningsveien. Man kan beklage, at Haandværksvirksomheden bliver mere og mere trængt tilbage af den store Fabrikvirksomhed, men jeg ser ikke, hvorledes man ad Lovgivningsveien vil være istand til at beskytte Haandværket i Konkurrencen med den store Industri. Man kan beskytte den mod at blive overskøjet af den udenlandske Fabrikproduktion, men i Konkurrencen med den indenlandske, ser jeg ikke, at der er noget Midde dertil. Et æret Medlem ligeoverfor (Breinholt) nævnte vel, da han nys havde Ordet, at man ved at hævde Stenkulstolden ensidigt beskytte den store Virksomhed. Jeg skal ikke modsigte det ærede Medlem deri, at Stenkulstoldens Afstæffelse i et langt større Maal vil komme den store Industri tilgode end den mindre; men jeg tvivler dog om, at det ærede Medlem selv vilde drage den Konsekvens deraf, at han vilde formene, at man skulde bibeholde Stenkulstolden, eller hvad man ogsaa kunde sige, at man netop gennem en klækelig Forhøielse af Stenkulstolden skulde søge at lægge en særlig Skat paa den store Fabrikvirksomhed her i Landet for at lette Haandværkets Konkurrence med den. Jeg tror ikke, at det ærede Medlem vilde gaa den Vej selv, det vilde ramme alt for Mange ved Siden af. Jeg har tidligere angivet mit Standpunkt at være det, at jeg ikke vilde være med til at berøve den under den nuværende Beskyttelse bestaaende Produktionsvirksomhed den fornøden Beskyttelse, men at jeg heller ikke særlig vilde lægge an paa at fremkalde nye Produktionsvirksomheder gennem Beskyttelse. Noget jeg især langt tidligere har havt Anledning til at udtale, jeg mindes blandt Andet, da senest en Revision af Loven om Skat af indenlandsk Sukker forelaa. Forsaa vidt kan jeg jo altsaa ikke siges at være en fuldblods Beskyttelsesmand. Jeg ser ikke rettere end, at al Beskyttelse paa Varer paa det indenlandske Marked i Virkeligheden maa virke saaledes, at den